

รายงานการวิจัยเรื่อง	ศึกษาการบริหารจัดการน้ำของชุมชน
คำสำคัญ (Keyword)	การจัดการทรัพยากรน้ำ (Water Resources Management) ชุมชน (Community) การมีส่วนร่วม (Participation)
หัวหน้าโครงการวิจัย	นางสาวจรรยาภรณ์ พรหมคุณ
ตำแหน่ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สังกัด	ส่วนวิชาการ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 5 กรมทรัพยากรน้ำ
พ.ศ.	2555

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและการใช้ประโยชน์ ระบบการจัดการ การมีส่วนร่วม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชน กลุ่มน้ำลำตะคอง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่กลุ่มน้ำลำตะคอง จำนวน 240 คน ผลการศึกษาสรุปลดดังนี้

1. แม้สภาพสังคมจะเปลี่ยนจากเดิมที่เป็นสังคมชนบท ปัจจุบันมีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น แต่การใช้ประโยชน์จากกลุ่มน้ำลำตะคองก็ยังคงใช้เพื่อการเกษตรเป็นส่วนมาก ส่วนน้ำที่นำมาใช้เพื่อการอุปโภค-บริโภค พบว่ามีการนำน้ำมาผลิตเป็นน้ำประปา ก่อนมากกว่าที่จะนำน้ำขึ้นมาใช้โดยตรง ปัญหาที่พบมากในพื้นที่กลุ่มน้ำลำตะคอง คือปัญหาน้ำเสีย แต่ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อให้กับชุมชนคือ ขาดน้ำทำการเกษตร

2. ระบบการจัดการทรัพยากรน้ำในกลุ่มน้ำลำตะคอง พบว่า ในพื้นที่กลุ่มน้ำลำตะคอง ยังขาดการบูรณาการการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำในพื้นที่อย่างชัดเจน มีหลายหน่วยงานเข้ามาจัดการ แบบแยกส่วนในลักษณะต่างคนต่างทำ

3. การเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่กลุ่มน้ำลำตะคอง ในกิจกรรมต่าง ๆ พบว่าเข้าไปมีส่วนร่วมน้อย สาเหตุเนื่องจากไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร และไม่รู้ว่าควรจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างไร

4. ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งในพื้นที่กลุ่มน้ำลำตะคอง คือ ปัญหาการรุกล้ำพื้นที่กลุ่มน้ำ ซึ่งชุมชนเชื่อว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วม น้ำเสีย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา คือ ต้องเร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างจิตสำนึกรับผิดชอบร่วมกัน ต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจน และทั่วถึงจากผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในพื้นที่กลุ่มน้ำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในพื้นที่กลุ่มน้ำ โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารในการจัดการน้ำของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ชุมชนเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และมีผลกระทบในอนาคต เพื่อตระหนักรู้ร่วมกันว่าไม่ใช่เป็นเรื่องของคนเฉพาะกลุ่ม ต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และมีความชัดเจน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานภาครัฐ

Research Title : Study of Water Management of Community

Author: Miss Janyaporn Promkhun

Year of Research: 2555

Abstract

This Research aims to study the condition and utilization, management system, participation, and relevant social factors affecting the water resource management of Lamtakong River Basin Community, and is a qualitative study by using sets of questionnaire for the target groups. The principle respondents were 240 village headmen in of Lamtakong River Basin area.

According to the result of this Study,

1. Even if social conditions were more urbanized but the utilization of Lamtakong River Basin was mostly for agricultures. The water utilized for the purpose of consumption is for water supply more than for direct usage. The problem which was mostly found in Lamtakong River Basin area was wastewater but the problem affecting the community is lack of water for agriculture;

2. For water resource management system in Lamtakong River Basin, Lamtakong River Basin area continued lacking of the water management planning integration in the express manner; moreover, there were several work units entering to manage it but each work unit was responsible for its duties;

3. There were little participation of the community in Lamtakong River Basin area in a variety of activities, because there were no any datum causing no knowledge about how to participate in such activities;

4. An additional important problem in Lamtakong River Basin area was encroaching on the river basin area which, pursuant to the community's belief, was part causing flood and wastewater.

Recommendations: To accelerate creating correct knowledge and understanding for the community as a regular basis, so as to adjust their behaviors and so as to create mutual spirits; and to be clearly and thoroughly communicated by all of those responsible and relevant in the river basin area, so as to mutually understand in the river basin area, in particular information on water management of public agencies, to enable the community to understand the problems as currently arising and as to affect in the future, so as to be mutual aware that it was not the issue of specific group; therefore, it has to be managed in the systematic and express manner, so as to enable the community to be confident in the public agencies.